

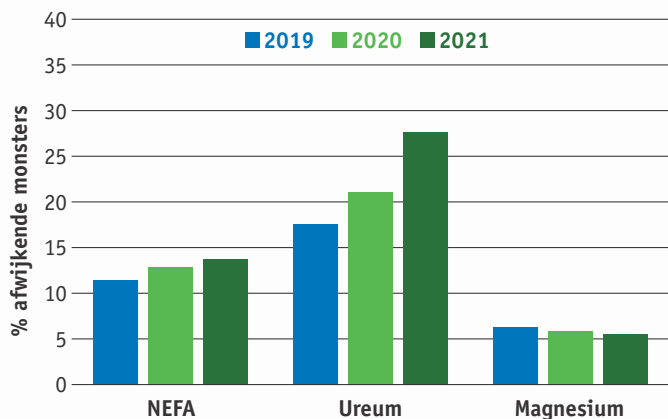

MEER ZICHT OP DE DROOGSTAND

Droogstandscheck: wat meten we?

We weten met elkaar steeds meer over de droogstand en wat ervoor nodig is om koeien op een goede manier door de transitieperiode te krijgen. En dat is maar goed ook, want het optimaliseren van de droogstand is ontzettend belangrijk voor een goede start van de volgende lactatie en de preventie van gezondheidsproblemen na afkalven.

Op het bedrijf is alleen niet altijd voldoende tijd en aandacht voor de droogstaande koeien. En niet alles wat op papier staat, werkt ook voor ieder melkveebedrijf. Het is daarom goed om af en toe te controleren of de droge koeien op het bedrijf er goed voor staan, bijvoorbeeld met de Droogstandscheck.

Figuur 1: Percentage dieren met verhoogde NEFA-concentratie, een verlaagde ureumconcentratie of een verlaagde magnesiumconcentratie in de ingezonden bloedmonsters voor de Droogstandscheck van 2019 - 2021.

Wat is de Droogstandscheck?

De Droogstandscheck is een test die we hebben ontwikkeld om veehouders en hun adviseurs meer inzicht te geven in hoe het management van de droogstand verloopt op het melkveebedrijf. Ook wordt op de labuitslag aangeduid welke dieren meer risico lopen om na het kalven ziek te worden. Inmiddels wordt de Droogstandscheck al meer dan vijf jaar in de praktijk gebruikt. In die periode zijn duizenden bloedmonsters van droge koeien in ons laboratorium geanalyseerd. In dit artikel vertellen we u meer over de Droogstandscheck en zetten we de laboratoriumresultaten van de afgelopen drie jaren (2019 – 2021) op een rij.

Hoe werkt de Droogstandscheck?

Bij de Droogstandscheck worden ingezonden bloedmonsters van vier tot tien droge koeien per bedrijf geanalyseerd in ons laboratorium. We voeren deze analyses uit op ons klinisch-chemisch analyseapparaat. Hierbij worden een aantal stoffen in het bloed onderzocht die een indicatie geven van de energie-, eiwit- en magnesiumvoorziening van de koeien. Ook bepalen we in alle monsters de concentratie van het ontstekings eiwit haptoglobine. Ons laboratorium werkt volgens een kwaliteitssysteem, waarbij het verloop van de analyses dagelijks wordt gecontroleerd. Als de resultaten zijn goedgekeurd door de analist, worden deze verder verwerkt tot de koppeluitslag van de Droogstandscheck.

In de afgelopen jaren zijn op deze manier heel veel monsters van droge koeien door ons laboratorium verwerkt. Voor dit artikel hebben we voor drie van de vijf bepalingen van de Droogstandscheck op een rij gezet, hoe vaak in de afgelopen jaren sprake was van een afwijkende uitslag bij de ingezonden monsters.

NEFA (vrije vetzuren)

De concentratie vrije vetzuren (NEFA) wordt gemeten om een indruk te krijgen van de energievoorziening van de koeien voor afkalven. Een verhoogde NEFA-waarde geeft aan dat afbraak van lichaamsvet plaatsvindt als gevolg van een negatieve energiebalans. De vetzuren worden bij deze vetafbraak afgegeven aan de bloedbaan en kunnen vervolgens in het bloedmonster worden geanalyseerd. Uit de labresultaten blijkt dat er in de afgelopen drie jaar bij gemiddeld 13 procent van de koeien een verhoogde NEFA-concentratie ($\geq 0,40$ mmol/L) in het bloed aanwezig was. Dieren die voor afkalven al een negatieve energiebalans doormaken, hebben na afkalven een grotere kans om gezondheidsproblemen te ontwikkelen.

Ureum

Bij de Droogstandcheck meten we de concentratie ureum in het bloed om een indicatie te krijgen van de eiwitvoorziening van de droge koeien. Lage ureumgehalten geven aan dat er sprake kan zijn van een onvoldoende eiwitvoorziening. Een eiwittekort in de droogstand heeft een negatief effect op de gezondheid van de koe, de vitaliteit van het kalf en de biestkwaliteit. In de afgelopen drie jaar was er bij gemiddeld 23 procent van de koeien sprake van een laag ureumgehalte ($\leq 3,3$ mmol/L) in het bloed. Het percentage monsters met een laag ureumgehalte nam hierbij van 2019 tot 2021 toe. De eiwitvoorziening van droge koeien blijft dus een belangrijk aandachtspunt in de praktijk.

De eiwitvoorziening van droge koeien blijft in de praktijk een aandachtspunt

Magnesium

Het magnesiumgehalte van het bloed geeft een goede indruk van de magnesiumvoorziening in de droogstand. Koeien die in de droogstand te weinig magnesium opnemen, lopen meer risico om melkziekte te krijgen. Gemiddeld was bij 6 procent van de ingestuurde monsters in de afgelopen drie jaar sprake van een te laag magnesiumgehalte ($\leq 0,78$ mmol/L). De magnesiumvoorziening bij droogstaande koeien lijkt daarmee over het algemeen goed op orde.

En nu verder

Het overzicht van de laboratoriumresultaten van de Droogstandcheck laat zien dat op veel bedrijven nog verbetering van het (voer)management mogelijk is. Intussen werken wij aan verdere verbetering en uitbreiding van de Droogstandcheck. Want droogstaande koeien verdienen onze aandacht!

Wat bepalen we met de Droogstandcheck?

Deze bepalingen voert ons laboratorium uit bij de Droogstandcheck:

- NEFA (vrije vetzuren): maat voor afbraak van lichaamsvet
- BHBZ (ketonlichaam): optreden van ketose
- Ureum: indicatie voor eiwitvoorziening
- Magnesium: indicatie voor magnesiumvoorziening
- Haptoglobine (ontstekings-eiwit): aanwezigheid van een ontstekingsreactie in het bloed

